



'T blinkend hoanje – J.J. Cremer

Het handschrift is gedateerd 20 juni - 11 augustus 1861. Is in bezit van de Koninklijke bibliotheek. De eerste druk in het Nederlandsch magazijn verscheen onder de titel: Het blinkende hoanje: Over-Betuwsche novelle.

1e druk in: Nederlandsch magazijn. Amsterdam: Gebr. Van Es, januari 1862. p. 2-7, 12-15, 22-24, 44-46, 52-54, 57, 60-61. Teekeningen van J.F.W. Kachel, gravures van Jos. Hemeleer, W.H. Stam, F. Weissenbruch, A. Kuntz, Kuhn & Ade.

2e druk in: Distels in 't weiland : Over-Betuwsche vertellingen. Leiden: A.W. Sijthoff, Leiden 1865. p. 167-204. Met afb.

3e druk in: Nieuwe Over-Betuwsche vertellingen. Leiden: A.W. Sijthoff, 1867. p. 206-253.

4e druk in: In de Betuwe : licht en schaduw. Leiden: A.W. Sijthoff, z. j. (c. 1868). 61 p.

5e druk in: Overbetuwsche novellen: Grietje op 't Honings-arf. 't Kriekende kriekske. Op de Kniehorst. 't Blinkende hoanje. Leiden: A.W. Sijthoff, 1871. p. 105-143.

6e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, [1872]. p. 105-143. Grietje op 't Honings-arf. 't Kriekende kriekske. Op de Kniehorst. 't Blinkende hoanje. [1872-5].

7e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, [1872]. p. 47-95. Met afb. Op de Kniehorst – 't Blinkende hoanje. [1872-6].

8e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, [1872]. P. 47-95. In serie. Serie 4: Op de Kniehorst en 't Blinkende hoanje. [1872-8].

9e druk in: De algemeene bibliotheek, no. 84. Leiden: A.W. Sijthoff, [1875]. 't Blinkende hoantje.

10e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, [1876]. . 47-95. Met afbn. In serie met 9 novellen. [1876-1].

11e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, [1877]. p. 47-95. Met afbn. In serie. Serie 2: Op de Kniehorst en 't Blinkende hoanje. [1877-1].

12e druk in: Overbetuwsche novellen. Amsterdam: Gebr. Koster, [1880]. p. 47-95. Samen met Op de Kniehorst. [1880-3].

13e druk in: Overbetuwsche novellen. Amsterdam: D. Noothoven van Goor, 1881. p. 130-168. Romantische werken, dl. 12.

14e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, [1888]. 7e druk. p. 120-156. Romantische werken, dl. 7. [1888-1].

15e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, [1888]. 7e druk. p. 120-156. Vijftig-cents-editie, no. 18. [1888-2].

16e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, [1896]. 8e druk. p. 120-156. Romantische werken, dl. 7. [1896-2].

17e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, [ca. 1898]. 9e druk. p. 120-156. Vijftig-cents-editie, no. 18.

18e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, [ca. 1903]. 10e druk. p. 120-156. Bibliotheek van Nederlandsche schrijvers. [1903-1].

19e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, [ca. 1903]. 10e druk. p. 120-156. Vijftig-cents-editie, no. 18. [1903-2].

20e druk in: 't Blinkende hoantje - Oan 't kleine revierke. Leiden: A. W. Sijthoff, [1905]. p. 1-37. Leidsche herdrukken no. 3.

21e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij, [ca. 1908]. 11e druk. p. 120-156.

22e druk in: 't Pauweveerke, enz. tien novellen. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij., [1909]. p. 1-37. Bibliotheek voor het Nederlandsche volk. Deel 2. (Nieuwe uitgave van de Leidsche herdrukken).

23e druk in: Overbetuwsche novellen: 't kriegende kriegske [...et al.]. Leiden: A.W. Sijthoff's uitgeversmij., [1917]. 12e druk. p. 120-156. Romantische werken. Rode serie.

24e druk in: Overbetuwsche novellen: 't kriegende kriegske [...et al.]. Leiden: A.W. Sijthoff's uitgeversmij., [1917]. 12e druk. p. 120-156. Romantische werken. Blauwe serie.

25e druk in: Overbetuwsche novellen: 't kriegende kriegske [et al.]. Leiden: A.W. Sijthoff's uitgeverij n.v., [ca. 1922]. 13e druk. p.120-156. Romantische werken. Rode editie.

26e druk in: Voor het gezin, bijvoegsel van "Schuttevaer" weekblad voor binnen- en Rijnvaart. Assen: uitgeverij Born, 1940. 10, 17, 24, 31 augustus, 7, 14, 21, 28 september september, 5, 12, 19, 26 oktober. Feuilleton.

27e druk in: Distels in 't weiland : Over-Betuwsche vertellingen ... [ingeleid door H.J. Eijssens. 's-Gravenhage : Kruseman's uitgeversmaatschappij b.v., [1980]. p. 167-204. Met afb. Fotografische herdruk van de uitgave uit 1865.

Vertaling in het Duits:

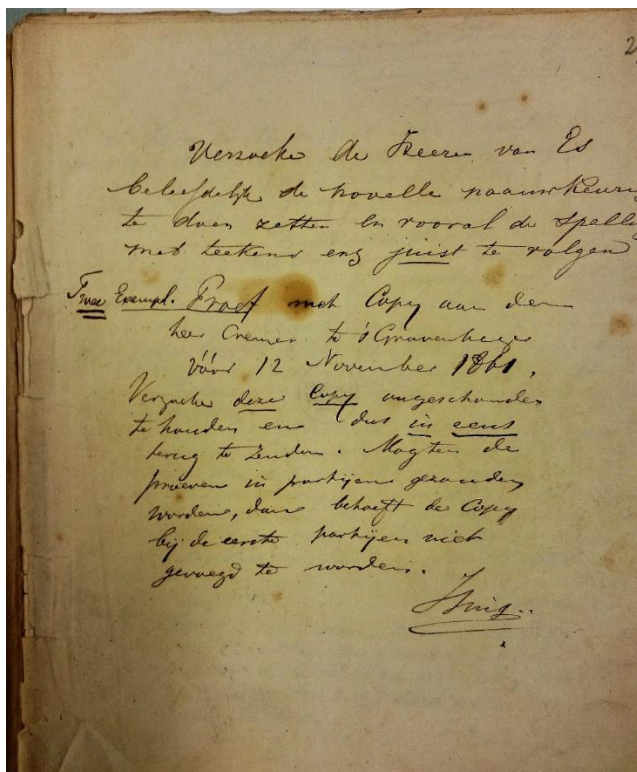
Der blinkende Hahn. - Zu Hause, XIII, Stuttgart 1872, S. 297.

Der blinkende Hahn. In: Holländische Novellen: nach dem Niederländischen von W. Lange, Fr. Schnettler und A. Steinbach. Leipzig: Druck und Verlag von Philipp Reclam jun, [1880]. p. 202-265.

Vertaling in het Tsjechisch:

In 1888 verscheen een vertaling van 't Blinkend hoanje (Blyskavy kohoutek). De vertaling was van Alois Koudelka. Praag: Cyrillo methodejska knihtiskarna Zabavy Vecerni IX no 58.

HANDSCHRIFT: verzoek aan de drukker:



Wederom mogt het ons geheuren, die bijeenkomsten geopend te zien door dengene onder onze Werkende Leden, die Gij zeker met mij het liefst op ons Spreekgestoelte begroet. De begaafde novellist J. J. CREMER wilde ons wel op Maandag den 7den October 1861 deelgenoot maken van zijn Betuwsch verhaal: *het blinkende Hoanjen*. Het vergulde, maar inwendig verroeste ijzeren Haantje, dat op den dorpstoren glinsterde in 't maan- en zonlicht, maar eindelijk, door den storm afgerukt, tusschen de brandnetels en distels op het kerkhof viel, was ons het beeld van den veinzaard, van veenbaas Bolmans, die Geertje, Harmens dochter, in zijn strikken lokken woû. Harmen, die dacht dat hij haatte, en evenwel zóó lief had, dat hij Dorus, den zoon van Gijs Giesels, zijn vijand, uit den woedenden stroom redden woû — de eenhandige «Harmen Kast» staat U zeker nog levendig voor oogen. Gij

6

ziet ook Dorus met Geertje in den «karsenbongerd» en herinnert U dat weggeknippte kersenpitje, dat «langs 't duukske den hals ien» gegaan en «umstreeks van 't hart» was blijven zitten; gij denkt aan het allerliefste liefdes-tooneeltje onder de kar in den regenbui; aan het opkomen van den storm; aan Dorus' worsteling tegen de klotsende golven, aan zoo vele liefelijke of aangrijpende tafereelen meer, als de dichter schiep en de deklamator ons voor de oogen tooverde. En, dankbaar voor 't genot, U door CREMER geschonken, hoopt Gij dat hij nog dikwijls voor ons moge optreden, tot luister van onzen kring!

HET BLINKENDE HAARJEN.
(Verhaal van bladz. 7.)

In den namiddag is 't een heel drok bij Bolmans op 't Hooge Veerhuis.

Bolmans heeft, na 't kapittelje in den biebel, veel oaz 't heid gehad. Op zijn kamertje het ie pampierkes zitten schrijven. 't Moest heel ander schrift wien en zien gewoen, zoo'n bieje krievelig, en hio schreef:

Bereid aan voor lit van de gemeenteraad, Antoon Bolmans.

En dan 't 't onder. Dat kos 't 'n heeleboel wien, beverbeeld: Teunis, Teikes, Dommenoi Teppelman, en zelfs de Roomsche pastoor Takkers.

De pampierkes in 'n pekke gedoo: dat was één.

Toen had 't 'n heid op te stellen. 't Was geen dageliks wark. Zal maar beginnen:

Zuster, Kante van Bommel, ieken dag heef ik te rijpen in het sleech over de mistroetigheid van wegens Gods beoeking abelad mijn zalige vrouw is kommen te vallen, maar de Heere is mijn

Troost en Hij en doet ons niet naar onze zonden en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheid, want ik heef vernomen dat ik mijn hart zou stelen tot betrediging voor 'n zuster Kante van Bommel, als dat zij veduwe zijt en mijn arme Jenneke geen moeder meer heeft en ikke geen hulpe tegen over mijn zels. Alalst ik ben te rade geweest en UE den huveljken staaf voorstelle, als zullende doen twee tot één zijn. Zij hoef geen bekoemering te hebben Kante van Bommel, van wegens dat UE neven en nichten om de erfenis verzetleijk zullen wezen en UE kwellen, want de Heere zelt: zoo en wie een vriend der wereld wil zijn die word een vijand Gods gesteld. Alalst ik om mijn eenig kind UE dit verroek heef te doen en ikke u liefheb en... 't Noe, 't was onverstandig zoo'n brief. 't Moet is op sproak kommen: pas zes wolk' nou de dool van 'n vrouw, alwel d'r koster koopers op de kust kommen, d'r was al ge



Zo en wie een vriend der wereld wil zijn die word een vijand Gods gesteld.

pront van Jansen gewist. Geen wonder: Kante kinder, zoo'n klein bieje natig en dikke viefdig moet ze wien, maar — veur twee ton uut de weg gaan dat doe ze niet. — Ewes d'r heergint! 't Oekleken van den regen heef Bolmans ait zijn wijmeringen ogevoeld. Een vresende plooi kwam er in zine lippen spelen. Al spoedig is hij naar de gemoeleljken tuon het saangesholen volke een kere ogen er in 't rinde, en eindelij, alsof hij den mans had vergeten: Jese dinget d'r niet... 't Of de boos, Geertje Kast nietde?

Joa, krek, maar ze moeten den mins geen Kast numen, dat was 'n scheldnaam.

Dre kos was tuch striekt, striekt naar bekenen, heef Bolmans gesraagd.

En loat ze zich ant regenen ien den bongerd?

Geertje was onder de kar schuif gegaan, en Dorus de nege veerknecht was 'r bij gaan zitten.

„Zes!“ — Benige ogenblikken later heef Bolmans voor 't venster op zijn kamertje, door den digten regen heen naar den boomgaard getuurd, maar — zien kos ie niks. — Met Dorus! Hij zou d'r om de lippen. „Dorus...“ 't kan ook geen kwaad! „Toen Bolmans eenige minuten later in de gekoke hem teponnest kopen: „Vader, vader; 't ropen, en de vader heeft gezegt: „Zes, carig blond snuipje, dat mag niet wien.“

„Nee, dat mag krek niet wien,“ heef het biecke meiske herbaald, „hie moet in de wei blieden: met 'n maar sloan en weer ien de wei jagen; is 't niet vader...“

„Joa dingske, as 't 'n klein bieje minder regent, dan zal vader 't valle d'r ien jagen,“ heef Bolmans gezegd, „Sloan dat hoeft niet nien deranje, 't valle het 't niet uut kwaadheid gedoan; 't is nog niet weer.“



„Ik, sundig mins!“

„Nee, krek!“ sprak toen de kleine nadenkend, „'t vulle mot geen slig hebben, went 't is nog niet wizer, as 't vulle geseten had dat 't ien de wei moet blieden en dew d'r uut was geloopt, dan moet veld slig hebben 't 't niet volder!“

„Watte redenozies!“ heef Bolmans gezegt, en toen, toen het ie niks meer gezegt. 't Klein ding kos zoo wonderlik prosten, zoo wies, zoo... krek of 't wat betekenen moet. 't Was anders zoo'n liecht derje. Hie moet 't is kussen.

En in den namiddag is het drok op 't Hooge Veerhuis. In de kamer tegenover de groote gelagkamer zit de notaris en zien klark met boer Teunissen en Kosteroid en Lippers die groesverkoopling houwen. In de gelagkamer en voor de deur van 't veerhuis is het wondervol met boeren en arbeidmensen. 't Is 'n geoes en geproat en gedamp dat os heuren en zion zou vergaan, en ze prunven wat en commensieren nio wot, en veul heij 't ouzien dat ze in spanning zin, went den ieniet veur de notaris zal glik weg beginnen.

„Wat is dat ook weer den ieniet, vader?“ vraagt een jongke van ontrecke veertien jeren, die ginds tegenover zijn vader bij 't raam aan een klein tafeltje zit.

„Den ieniet, jungske,“ zegt een schichtig boertje, terwijl hij een diepzinnen blik in het bieglas werpt dat hij juist aan de lippen wil brengen: „dat is den ieniet, zie je, as ze 't roerul as ienietten. Ge mot maar vroagen a'j weten wilt.“

„En Teunis zei dat ze den ieniet den afmijnen en hoogen gaan.“ 't heraf het jungske, terwijl hij den stoelport met zijn velleeren hakken door kraken.

„Dat doen ze jungske,“ herneemt het boertje, „as den ieniet is afgemijnd dan gaan ze 't hoogen, as ikke of zij d'r zoo hoogen opstellen, dan heew't gehooget; mot alied maar vroagen.“

„En het ikke of gij 't heid dan gekocht vader?“ „Nee, nee memeke,“ zegt het boertje en versterkt zich met een slok voor de groote krepitkossies: „dan kun't 't nog weer is afgmijnen begrip ie, en die 't dan afmijnt die het 't.“

„En bin ikke of gij dan niet kwaad undaww't gehooget hadden vader?“

„Nee jungske, stil,“ zegt het schichtige boertje erg schichtig, want het schichtige boertje kent er een die nooit kumt om 't letat af te mijnen, maar alieen uit te hoogen. Voor elken gulden die de eerste afmijner of insetter boven den ieniet gehooget heef, hetals hem de laatste afmijner of kooper een kwarte. Da's 'n carige spikeloosie! Maar as 'r geen kumt die méer wil spindere as d'r hoogen gezet zin, dan heij d'r lilk oan hangen blieden! Ge mot 't veurrijtig doen, en 't schichtige boertje, het alied 'n goeje roodsman: de veerboas het 'r verstand af. Daar kumt ie.

„Geen dorst Pieters?“

„'t Schikt genogt Bolmans.“ Bolmans zacht. „Ge kumt best is waogen. De negen erste percel tot drie en twientig afmijnen, vier hoogen op iek percel.“

„Zouj denken Bolmans?“ De veerboas krek. Hij weet 't. 't Regtehoopen mins kan veul te weten kommen, en iek een kan 't zien: Bolmans speelt nooit op hoog of op plukgeld. As 't boertje straks zes en dertig kwartjes zal opstriecken dan kan ie den veerboas toch veur goeje rood niks minder as vier gulden d'r van met geeten.

De ieniet zal beginnen; de notaris zendt zijn klerk ter gelagkamer, en dew roept naar binnen, en straks ook naar buiten, dat de notaris beginnen zal. Haastig worden de glazen geleegd. Om „den notaris“ klopden de boeren heur piepkes uut, en het dringt en lokt de deur van de verkoopkamer binnen. Terwijl ze hoken en dringen en het op menig aangeigt staat te lezen, dat 't geldinveijie ien 't spul zit, vat Bolmans het glas van een steigien boer die 't glas in de volle niet kwiet kos roaken, en, as de rieke Botruer; dank os zeit, dan het Bolmans heel vlogtig 'n woordje, zacht smuupelend: „'t Zeggen is Teikes dat ze mien as lid veur den rood villen; dat mo' tegenbouwen, tis rezenoel dat d'r zou is 't Roomse ienhoalt.“ Roomsche Teikes zegt niemanda, maar als hij vreemd opziet, dan klopt hij Bolmans op den schouder en gaat verder. Hie was niks anders van plan gewist, maar, de Roomse wear ie



Troon 'en d'r ruykes; 't heef bosst met slages!

op stemmen wan, moet god wien — zoo rezenoel as den Bolmans was ie bij lang of te noa niet. De veerboas mogt dan kotters zin, maar libberol was ie ook.

Terwijl het volk binnen de verkoopkamer tot bij de deur opeengedrongen, zijn volle aandacht aan den loop der zaken wijdt, zien wij aan 't einde der nu ontruimde gelagkamer een bekende. 't Is Harmen Langhuijsen. Wanneer er in herbergen, die tevens geen winkelhuis houden, verkoopen zijn en het enigzins in Harmens weg liet dan laat hij er zich doorgaans vinden. De unkes tabak, de half wit half bruine piepkes, de zakmesen en tuntelboxen vinden dan willige koopers genogt, went, buiten'shuis is 't geld lang zoo zakvast niet, as thuis bij moeder de vrouw.

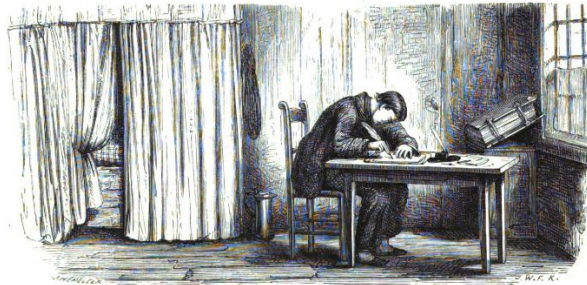
Op dit ogenblik tolt Harmen voor de tweede maal het straks ontvongen geld. 't Is krek zoo; neht



Kneis, daar geet ie.



„k Wou da'j van mien was.”



Zoo en wie een vriend der wereld wil zijn die wordt een vijand Gods gesteld.



Traon' ien d'r eugskes; 't heufd bonst met slaogen!



n'j laor 't wauter van den liem kicht dan is 't zoo glad als 'n spiegel, enz.



't Witte huuske waar ze wonen.



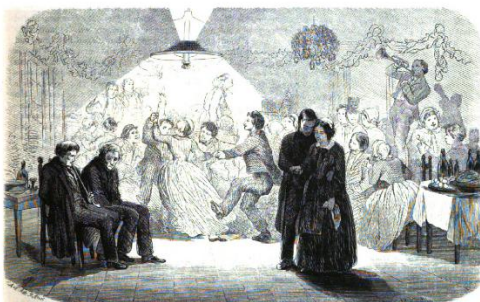
Zoo'n jong! denkt Geertje; ge zoudt er paer van schrikken.



God, God! doar geet ie!



't Ro-stige haantjen ploft op het kerklof.



't Orkest is 't brulloft in Harrens achterhuus.



Met die vrende lillikke mius oan zien linkerkant



Zie — — En lichtglaas ieu 't Oost!

Nieuwe Rotterdamsche courant, 11 december 1861:

(14824) De **Eerste der Vier Spreek-**
beurten door den Heer **J. J. CREMER**,
 van 's *Hage*, dezen Winter alhier, in de Zaal der
Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, te houden,
 zal plaats hebben op **Donderdag den 12den**
December a. s., des avonds ten 7½
 ure precies, en bestaan in het voordragen der
Betwische Novelle,
HET BLINKENDE HOANTJEN.
 Voor zooverre de plaats zulks toelaat, zullen er
 voor het bijwonen dier voordragt afzonderlijke Toe-
 gangbiljetten ad *f* 1.25 bij de Boekhandelaars **M.**
J. MENSING, Hoogstraat, 5/386 en **VERBRUG-**
GEN & VAN DUYM, Hoofdateeg, van heden af
 verkrijgbaar zijn.

Kunstnieuws.

Laatstleden Vrijdag, 3 Januarij, werd een groot gedeelte van het Zutphensche publiek vergast op eene voordragt van den bekenden novellist **Cremer**. Was de verwachting hoog gespannen, zij werd gewis niet te leur gesteld bij hen, wien het voorrecht te beurt viel hem te hooren. Het onderwerp, hetwelk hij zich gekozen had was getiteld: »het blinkende hoantje" eene nieuwe Betuwsche novelle, welke, zoo wij wel zijn ingelicht, dezer dagen het licht zal zien. 1) Wat de inhoud der novelle aangaat, zij was zeer eenvoudig: een landman, met name Harmen Lankhuizen, had in zijne jeugd met een zijner kennissen, Gijs Giessels genaamd, aanzoek om hetzelfde meisje gedaan; de eerste was de gelukkigste geweest, doch juist dit geluk gaf aanleiding tot menigvuldigen twist tusschen de beide vroegere mededingers, welke zelfs zóó hoog liep, dat Giessels bij eene vechtpartij zijnen tegenstander zóó erg verwondde, dat dezen

grepen zien in 't werk stellen om lid van den gemeenteraad te worden, dien wij zes weken na den dood zijner vrouw reeds een' brief vol bijbelteksten zien schrijven om huwelijksvoorstellen aan eene schatrijke weduwe te doen, die eindelijk een braaf meisje zoekt te verleiden en haar' vader in het ongeluk te storten. Tegenover dit hatelijke beeld staan het liefelijke wezen en de eenvoud van Geertje, de braafheid van Harmen, die, al komt hij geruimen tijd niet in de kerk, toch wij wat Christelijker is en denkt dan de veerbaas, de openhartigheid en vrolijkheid van Dorus, de kinderlijke aanvalligheid en naïviteit van het blonde Jenneke, dat vol onschuld nu en dan vragen tot haren diep gevallen vader rigt, die hem het geweten dreigen wakker te schudden, doch welke hij met een barsch gezegde beantwoordt, waardoor hij haar het zwijgen oplegt.

Het is iets zonderlings dat talent van den heer Cremer; hij boeit zijne hoorders niet alleen, hij sleept ze niet alleen mede, maar hij biologiseert ze, om zoo te spreken; men ziet alles gebeuren, wat hij voorstelt, men ziet het hoe de »olijke jongen" Geertje met kerssepitten knipt, waarvan er ééne eene groote rol in de novelle vervult; men zit er bij als Geertje, voor den regen onder eene kar schuilende, daar in gezelschap van Dorus een aangenaam uurtje doorbrengt; men is er bij als Bolmans in zijn' kelder rondsluipende, de vaatjes genever »uit zoo'n oardig geprakkeseerde kroan" gedeeltelijk met water aanvult; men hoort het hoe de storm hoe langer hoe heviger wordt, en alles omverrukt en vernielt; men zwemt met Dorus mede door de woedende golven, en de angst bekruipt ons bij iedere nieuwe haar, die wij zien naderen; men hoort het hoe Andries de kurassier op zijne trompet het »mulderkens Hanske" blaast; men staat onwillekeurig met innig welgevallen te kijken naar Dorus als hij met de handen aan den mond »deur den toeter" zijne vrijerij tegen de vensterruiten van Harmens huisje voortzet; men proeft die »oakelige pepermunjes", die Dorus, door zijne liefde genoodzaakt, van het »oardig postuurtje" te slikken krijgt, kortom het leeft alles voor ons als waren wij bij de gebeurtenissen tegenwoordig. De heer Cremer stelt ons daardoor het talent van een waar spreker niet meer als een onbereikbaar ideaal voor; zulk eene gave, vereenigd met de kennis van het menschelijk wezen en zijn, zooals hij die bezit, is een schat, die niet te waardeeren is, en die ons het voorregt des te meer op prijs doet stellen van hem te hebben kunnen hooren. Mogt deze maal evenwel niet de laatste zijn is zeker de wensch van allen, die in het genot van verleden Vrijdag deelden.

Door de Uitgevers GEBROEDERS VAN ES, te Amsterdam, is verzonden
de Januarij-Aflevering van het
NEDERLANDSCHE MAGAZIJN,

UITGEGEVEN ONDER BESCHERMING VAN

H. M. de Koningin der Nederlanden.

HOOFZAKELIJKE INHOUD:

T E K S T.

Bloemruijker, door J. J. L. TEN KATE, dichtelijk bijchrift bij de teekening van W. HEKKING, SENIOR. — **Het blinkende Haonjen**, Over-Betuwsche Novelle door J. J. CREMER. — **Een voortbrengsel van Nederlandsche Beeldhouwkunst**, door W. J. HOFDIJK. — **Nederlandsche Kunst, I.** Teekeningen van Levende Meesters, door A. I. — **Bloemen, I**, door A. ISING. — **De Kloostergang van den Utrecht-**

schen Dom, door P. H. WITKAMP. — **Jean Pierre Pescatore**, Nederlandsch Consul te Parijs, door P. H. WITKAMP. — **Eene vervulde Profecy**. Tafereel uit het drama der Merowingische gruwelen, door W. J. HOFDIJK.

Nederlandsche Kunst, II. Teekeningen van Levende Meesters, door A. I. — **De Tooveres van den Carmel**, door Mr. J. VAN GIGCH. — **Bloemen, II**, door A. ISING.

Dagblad van Zuid-Holland en s Gravenhage, 6 maart 1862:

Door de Uitgevers is verzonden de Februarij-Aflevering van het
Nederlandsch Magazijn.

UITGEGEVEN ONDER BESCHERMING VAN
H. M. de Koningin der Nederlanden.

BELANGRIJKSTE INHOUD.

T E K S T.

Een uur voor een Bureau, door A. Ising. — **De groote zaal op het Binnenhof te 's Gravenhage**. Eene historische herinnering, door W. J. Hofdijk. — **Sneeuwballen**, door Yours. — **Het blinkende Haonjen**, Over-Betuwsche Novelle, door J. J. Cremer. — **Aan de eenige**, door Th. Beguin. — **Bloemen III**, door A. Ising. — **Nederlandsche Kunst III**. Teekeningen van Levende Meesters, door A. I. — **De sprookjes van moeder de Gans**, door A. Ising. — **Bloemen IV**, door A. Ising.

G R A V U R E S.

Een slechte beursdag, teekening en schilderij van D. F. Jamin. — **De groote zaal op het Binnenhof te 's Gravenhage**, teekening van C. G. A. Last. — **Bedelaarspenning**, teekening van W. Hekking Jr. — **Wintergezigt**, teekening van Jan Ruyten. — **Bloemen I**: Caetus, teekening van W. Hekking Sr. — **Een Schapenstal**, teekening van D. van Lakkert. — **Lazarusklap**. — **Bloemen**; Dahlia, teekening van W. Hekking Sr. — **Zeven Gravures** door J. W. F. Kackel, behoorende bij Cremer's Novelle, **Het Blinkende Haonjen**.

Wij noodigen onze Landgenooten uit, tot ondersteuning van dit Nationaal Werk.

PRIJS PER DEEL VIJF GULDEN.

Dagblad van Zuid-Holland en s Gravenhage, 4 april 1862:

het oog hebben, dat in het vorige jaar eene wezenlijke herschepping heeft ondergaan, zoo wat inhoud als wat illustratie betreft, en dat, ongetwijfeld ten koste van zware opofferingen, zich in den loop van dat jaar een welverdienden naam van degelijkheid, verscheidenheid en fraaije uitvoering had verschaft. Dat de wakkere uitgevers, aan wie de Nederlandsche letterkunde en de Nederlandsche kunst werkelijk dank schuldig zijn voor de gelegenheid, welke haar wordt aangeboden, om zich, langs een voor iedereen toegankelijken weg, wekelijks met het groote publiek in aanraking te komen, — dat zij op den zorgvuldigen breed aangelegden grondslag met kracht wenschen voort te bouwen en er een wezenlijk fraai en doelmatig gebouw op wenschen te stichten, daarvan zijn de sedert den aanvang dezes jaars verschenen nummers een overtuigend bewijs.

Die nummers toch wedijveren in rijkdom en belangrijkheid van inhoud, in fraaije keuze en zorgvuldige bewerking der (ten onzent lang niet gemakkelijk te verkrijgen) houtsneden, naar teekeningen van Nederlandsche meesters. Wat het eerste betreft, wij erkennen in de hand, die de redactie voert, een slijtschen smaak, eene ijverige zorg om voor een uitgebreiden en veelsoortig zamengestellten kring van lezers, zoowel belangwekkende, hoeijende, als beschaafde lectuur te verzamelen. Ongetwijfeld vindt hij steun in den goeden smaak en de onbekrompenheid der uitgevers, en na de hoofdredactie hulde te hebben gebracht, mogen wij niet verzuimen er op te wijzen, hoe de voor ons liggende nummers verrijkt zijn met uitstekende bijdragen, als de even gevoelvolle als geestig geschrevene novelle van den zoo bij uitstek populairen Cremer: *Het blinkende Hoanjen*, de historisch-romantische schets van Mr. J. van Gigh: *De tooveres van den Carmel*, de interessante beschrijvingen van *Bloemen* door A. Ising,

Afbeelding uit 1865 (Distels in 't Weiland)



Oprechte Haarlemsche courant, 17 november 1866:

* * Door **A. W. SLJTHOFF**, te Leiden, is algemeen verkrijgbaar gesteld:

NIEUWE OVER-BETUWSCHE VERTELLINGEN

DOOR
J. J. CREMER,

Grietje op 't Hönings-arf, — 't Kriekende Kriekske, —
't Pauweveerke, — Op de Kniehhorst, — Bruur Joapik, —
't **Blinkende Hoanje**, — Oan 't Kleine Revierke.

Een deel van 19 vel in groot 8^{vo} formaat, op stevig papier.
Prijs f 2,90.

Te Haarlem, bij **JOH. ENSCHEDE EN ZONEN**

Apeldoornsche courant, 6 april 1867:

— Gister avond hield de Afdeeling Apeldoorn der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen. eene buitengewone vergadering met dames, bij welke gelegenheid de Heer B. J. v. P. van der Horst 't Blinkende Haantje van J. J. **Cremer** voordroeg; de geachte spreker deed zulks uitmuntend, geheel in den geest als **Cremer** zelf zulks zoude gedaan hebben; luide toejuichingen vielen hem dan ook ten deel, en verliet iedereen zéér voldaan over 't gehoorde de vergadering.

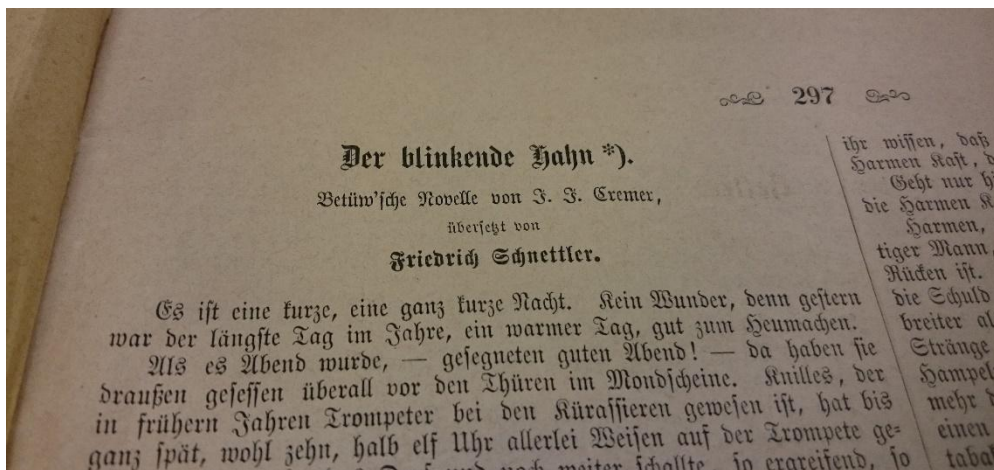
Opregte Haarlemsche courant, 22 november 1868:

DISTELS IN 'T WEILAND. — Grietje op 't Hönings-arf. — 't Kriekende kriekske. — 't Pauweveerke. — Op de Kniehhorst. — Bruur Joapik. — 't **Blinkende Hoanje**. — Oan 't kleine Revierke. — Met platen. Gebonden in prachtband en verguld op snee. Prijs " 8,90.

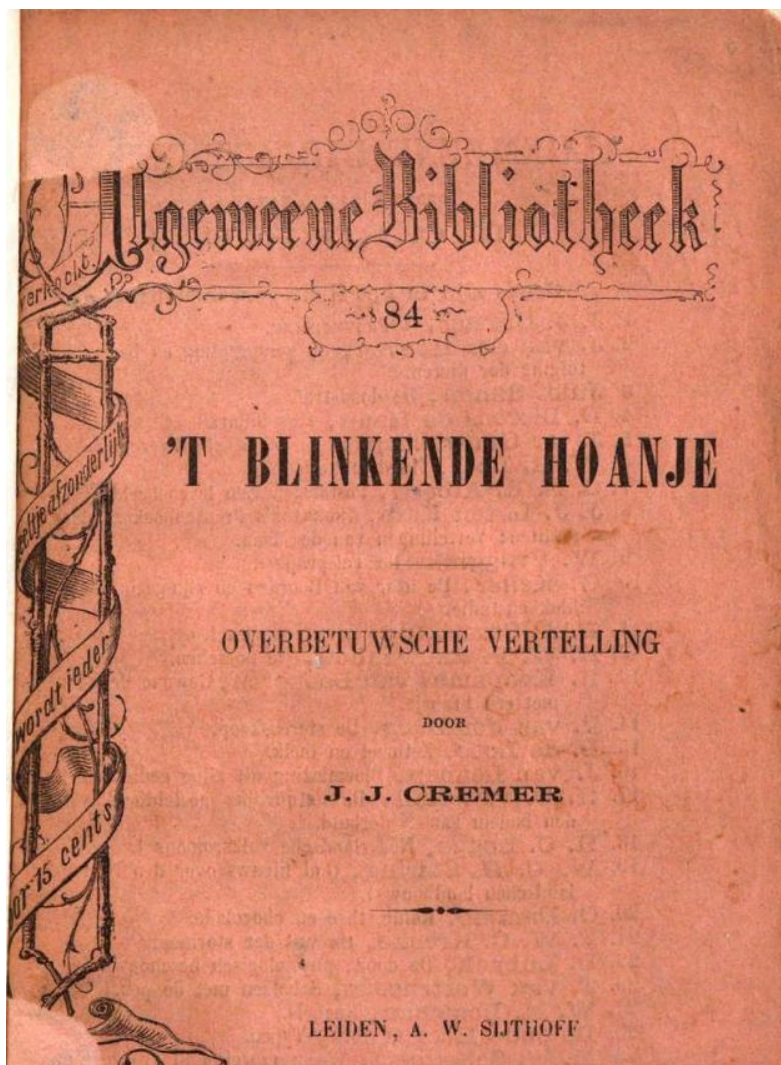
Van deze novellen is ook eene goedkoope uitgave verschenen onder den titel van:

NIEUWE OVERBETUWSCHE VERTELLINGEN. Prijs ingenaaid " 2,90.

In Hause, 1872:



1875:



ALGEMEENE BIBLIOTHEEK,

ONDER REDACTIE VAN

H. C. ROGGE.

Reeds zijn in het licht verschenen:

1. J. J. Cremer, 't Pauweveerke.
2. J. van der Hoeven, De verspreiding en bewerking der dieren.
3. Jules Simon, De doodstraf.
4. D. Bierens de Haan, Het bijart.
5. J. ter Gouw, Kijkjes in de oude schoolwereld I.
6. W. R. Boer, Huishoudkunde.
7. C. E. R. Alberti, Pestalozzi. Een levensbeeld.
8. J. J. L. ten Kate, ANDERSEN'S Prentenboek zonder prenten: Vertellingen van de Maan.
9. W. Vrugink, De Telegraphie.
10. G. Keller, De heer van Boorden en zijn gezin. Eene klokkenstudie.
11. A. A. Stuart, Onze gevangenen I.
12. N. W. P. Rauwenhoff, De bosschen.
13. R. Koopmans van Boekeren, Gewone deugden met een kransje.
14. P. van der Burg, De stereoskoop.
15. D. de Loos, Zetmeel en melk.
16. J. van Lennep, Bloemlezing uit zijne gedichten I.
17. H. C. van Hall, De natuurlijke gesteldheid van den bodem van Nederland.
18. H. C. Rogge, Nederlandsche volksromans I.
19. W. C. H. Staring, Oud nieuws over den Nederlandschen landbouw I.
20. O. Damme, Koffie, thee en chocolade.
21. F. W. C. Krecke, De wet der stormen.
22. D. Lubach, De dood, physiologisch beschouwd.
23. T. van Westrheene, Schetsen met de pen.
24. W. M. Logeman, Kachels.
25. De oude Heer Smits, Typen.
26. M. W. Scheltema, Weesverzorging in vroegere en in onze dagen.
27. P. C. Hooft, Het jaar 1572.
28. H. Conscience, Bloemlezing uit zijne werken.

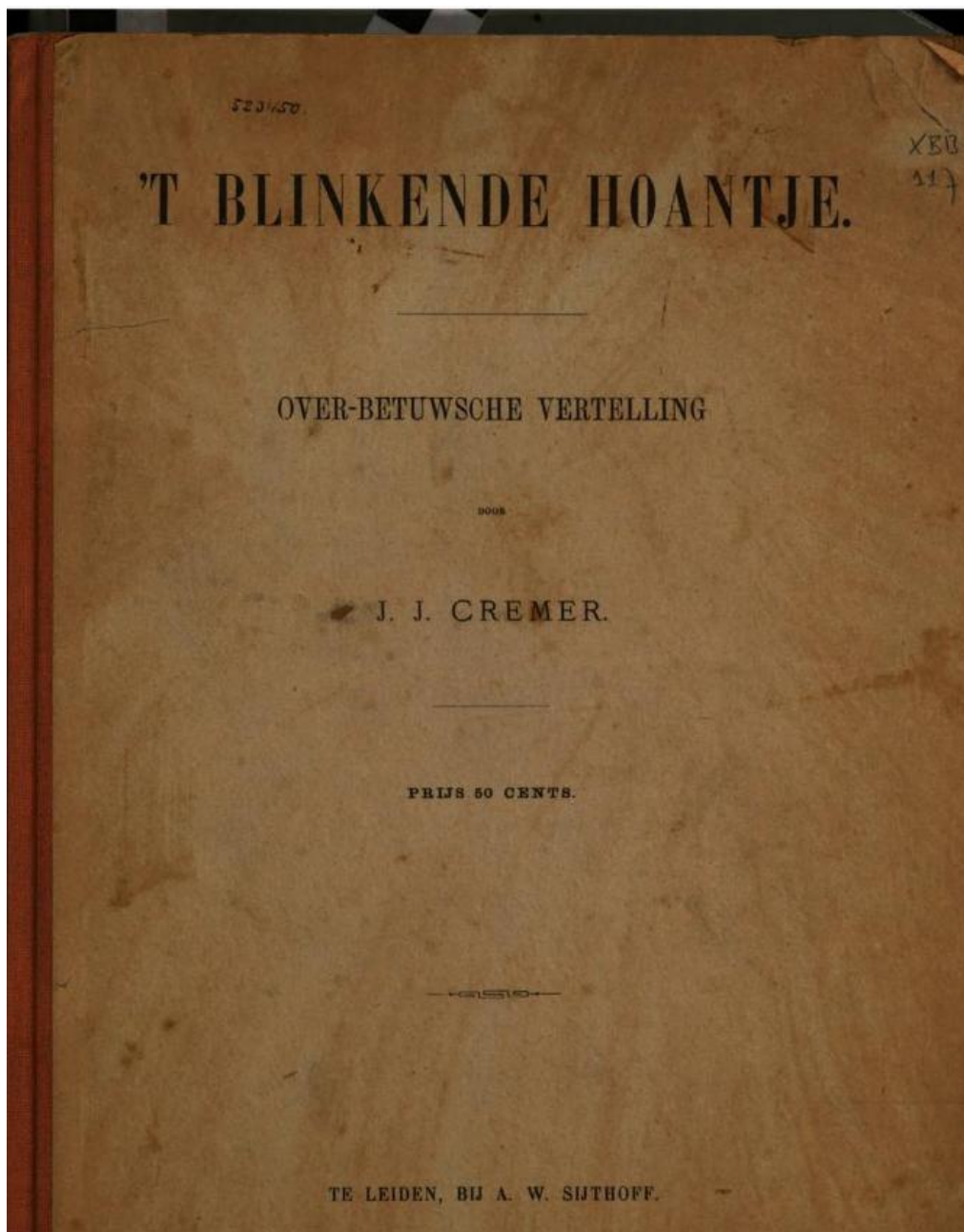
'T BLINKENDE HOANJE

OVERBETUWSCHE VERTELLING

DOOR

J. J. CREMER

TE LEIDEN, BIJ A. W. SIJTHOFF



Het vaderland, 22 maart 1870:

Alom voorhanden:

J. J. CREMER,	Grietje op 't Honigsarf . . .	f 0,50.
	't Kriekende Kriekske . . .	- 0,50.
	't Pauwenveerke	- 0,50.
	Op de Kniehorst	- 0,50.
	Bruur Joapik	- 0,50.
	't Blinkende Hoanje	- 0,50.
	Oan 't kleine Revierke . .	- 0,50.
	Nieuwe Overbetuwsche Ver- tellingen	- 2,90.

Dit laatste bevat bovenstaande zeven verhalen. (889)

Utrechtsch provinciaal en stedelijk dagblad, 25 september 1870:

Apeldoorn, 24 September. Gister avond hield de heer B. J. v. P. van der Horst alhier, tot een weldadig doel eene letterkundige voordracht »Cremer's **blinkende Hoanjen**», afgewisseld door piano-, viool- en zangmuziek van eenige dilettanten. — Deze soirée werd door een uitgelezen publiek bijgewoond, en voldeed buitengewoon, getuige de herhaalde toejuichingen. Na aftrek van de onvermijdelijke onkosten was de opbrengt ongeveer f 82, waarvan f 6, door de dames B. bepaald voor 't Roode Kruis, aangewezen zoodat ongeveer f 44, voor 't Roode Kruis en f 38, ten behoeve der kommissie van weldadigheid in deze gemeente gevestigd, werden bestemd.

Het vaderland, 12 november 1872:

CADEAUX.

A. W. SIJTHOFF, te Leiden, heeft uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld de navolgende werken van

J. J. CREMER: UIT HET LEVEN.

Beeldjes en Schetsen. — Driemaal guiter, Herinneringen van Fideles. — Wat Vader Harmonen vertelt. — Naar oudbroeg. — Wit ik hoorde en zag in den spoorwaggen en liepen de nachtkanier. — Zes schetsen in eene rijt. Prijs f 1,50.
HETZELFDE, gebonden in linnen en verguld op snee f 2,10.

TWEE NOVELLEN.

Portretten. — Kees Buijter in en buiten de kerk. Met eene Lithographie f 1,00
HETZELFDE, gebonden in linnen en verguld op snee f 2,50

ARME SAMUEL.

Een verhaal. — Met eene Lithographie, Musik en Zang. Derde druk f 1,50
HETZELFDE, gebonden in linnen en verguld op snee f 2,10

NOVELLEN.

Gedrooge uitgeef in roman-formaat van Uit het leven, Arme Samuel en Portretten. Ingevaad f 3,90.

DISTELS IN 'T WEILAND.

Grietje op 't Hönigs-af. — 't Kriekende Kriekske. — 't Pauweverke. — Op de Kniehorst. — Bruur Joapik. — 't Blinkende Hoantje. — Oan 't kleine Revierke. — Met platen. Gebonden in geschikt en verguld op snee f 8,90.

Van deze Novellen is ook eene gedrooge uitgave verschenen onder den titel van:

NIEUWE OVERBETUWSCHE VERTELLINGEN.

Prijs ingevaad f 3,90.

KRUUZEMUNTJE EN ANDERE VERTELLINGEN.

Prijs ingevaad f 1,25.

Nieuws van den dag, 14 november 1872:

J. J. CREMER.
Overbetuwsche Novellen.
I. Grietje op 't Hönigs-Arf — 't Kriekende Kriekske. — Op de Kniehorst. — 't **Blinkende Hoantje.**
Overbetuwsche Novellen.
II. Bruur Joapik. — Oan 't kleine Revierke. — 't Pauweverke.
Overbetuwsche Novellen en andere vertellingen.
III. Kruuzemuntje. — Van binnen en van buiten. — Mijn oude Jacob. — Oudejaarsavond. — Wouter Linge.
Prijs van elk Stukje met geillustreerden Omslag 50 Cent. (5255)

Nieuws van den dag, 26 maart 1873:

Odéon, Woensdag 26 Mrt. Lezing van den Heer J. J. Cremer: »Het blinkende Hoantje.»

Nieuwsblad voor den boekhandel, 11 december 1874:

Nieuwe uitgaven in Nederland.

- ALLIROL (J.), De drie remplaceanten en nog een paar kleine stukjes.
Kampen, Laur. v. Hulst. Post 8o. (32 blz.) f 0.25
- Almanakje (Kinder) voor het jaar 1875. Met een plaatje. Twaalfde
jaargang. Kampen, G. Ph. Zalsman. Kl. 8o. (16 blz.) f 0.05
25 Ex. f 1.10; 50 Ex. f 2.—; 100 Ex. „ 3.75
- Bibliotheek (Algemeene). No. 81—85. Leiden, A. W. Sijthoff.
32o. Per nummer f 0.15
- BRANDT (G.) A. VAN CATTENBURGH, Bladzijden uit het leven van
H. de Groot. II. (No. 81 der Algem. Bibliotheek.) Leiden, A. W.
Sijthoff. 32o. (53 blz.) f 0.15
- COCK (H. DE), Veertig jaren. Gedachtenisrede, uitgesproken op den
dag van het twintigjarig bestaan van de Theologische School der
Christelijke Gereformeerde kerk. Kampen, G. Ph. Zalsman. Roij.
8o. (36 blz.) f 0.50
- CREMER (J. J.), 't **Blinkende hoanje**. Overbetuwsche vertelling.
(No. 84 der Algem. Bibliotheek.) Leiden, A. W. Sijthoff. 32o.
(61 blz.) f 0.15

Zutphensche courant, 3 oktober 1875:

Bij W. J. THIEME & Cie. te Zutphen
is de **intekening** opgesteld op
J. J. CREMER,
Overbetuwsche Novellen.
Geïllustreede Uitgaaf.

Compleet in 25 aflev. met 16 plaatjes, bevattende:

Grietje op 't Hönings-art. — 't Kriekende
kriekske. — Op de Kniehorst. — 't **Blinkende
Hoanje**. — Bruur Joapik. — Oan 't kleine Re-
vierke. — 't Pauweveerke. — Kruuzemuntje. —
Van binnen en van buuten. — Mijn oude Jakob. —
Een Oudejaarsavond. — Wouter Linge. — Kees
Springer in de Kerk. — Kees Springer buiten
de Kerk. — Zes Schetsen in éene Lijst. — Een
Winteravond. — Arme Samuël. — Op den zol-
der. — Wat vader Harmen vertelt. — Naar
omhoog. — Het jawoord. — Portretten. —
Tonen in den Nieuwjaarsmorgen. — Wat ik
hoorde en zag in den spoorwagen en binnen de
wachtkamer. — Driemaal gezien.

Elke aflevering zal 2 à 3 vel druks bevatten,
en bij **intekening** slechts 25 cts. kosten.

Het vaderland, 23 maart 1877:

Nieuwe Geïllustreerde Uitgave van de
OVERBETUWSCHE NOVELLEN EN VERTELLINGEN
 van **J. J. CREMER.**

GRIETJE OP 'T HÖNINGS-ARF. — 'T KRIEKENDE KRIEKSKE. — OP DE KNEHORST. — 'T BLIN-
KENDE HOANJE. — BRUUR JOAPIK. — OAN 'T KLEINE REVIERKE. — 'T PAUWEVEERKE. —
 KRUUZEMUNTJE. — VAN BINNEN EN VAN BUITEN. — OP DEN ZOLDER. — MIJN
 OUDE JAKOB. — EEN OUDEJAARS-avond. — TONEN IN DEN NIEUWJAARS-
 MORGEN. — HET JA-woord. — ENZ. ENZ.

Aangemoedigd door de gunstige wijze, waarop de verschillende vorige edities van **CREMER'S Overbetuwsche Novellen en andere Vertellingen** door het publiek ontvangen werden, heeft de Uitgever, nu de vorige drukken zijn uitverkocht, daarvan een nieuwe uitgave ter perse gelegd, geïllustreerd met **Platen** van den Heer G. J. BOS. Ze verschijnt in afleveringen van 2 à 3 vel druks en zal compleet zijn in 25 afl. met **16 Platen**. Elke aflevering kost bij *intekening* slechts **25 Cents**.

De *intekening* is in iederen Boekhandel opgesteld. (9496)

Oprechte Haarlemsche courant, 23 maart 1877:

Nieuwe, Geïllustreerde uitgave van de
OVERBETUWSCHE NOVELLEN EN VERTELLINGEN
 VAN
J. J. CREMER.

Grietje op 't Hönings-arf. — 't Kriekende Kriekske. — Op de Knishorst. — 't **Blinkende Hoanje.** — Bruur Joapik. — Oan 't Kleine Revierke. — 't Pauweveerke. — Kruuzemuntje. — Van Binnen en van Buiten. — Op den Zolder. — Mijn oude Jakob. — Een Oudejaars-avond. — Tonen in den Nieuwjaarsmorgen. — Het Ja-woord. — enz., enz.

Aangemoedigd door de gunstige wijze, waarop de verschillende vorige edities van **CREMER'S Overbetuwsche Novellen en andere Vertellingen** door het publiek ontvangen werden, heeft de Uitgever, nu de vorige drukken zijn uitverkocht, daarvan een nieuwe uitgave ter perse gelegd, geïllustreerd met **platen** van den Heer G. J. BOS. Ze verschijnt in afleveringen van 2 à 3 vel druks en zal compleet zijn in 25 afleveringen met **16 platen**. Elke aflevering kost bij *intekening* slechts **25 cents**.

De *intekening* is in iederen Boekhandel opgesteld.

Het vaderland, 18 maart 1878:

In de Vergadering van het Letterkundig Genootschap

Oefening kweekt Kennis,

te houden op **Maandag den 18n Maart** 1878, des avonds om *acht* uur, in het gebouw **DILIGENTIA**, zal de Heer **J. J. Cromer**, Eerelid van 't Genootschap, voordragen zijn Overbetuwsche Vertelling »'t **Blinkende Hoantje**».

NB. Heeren Leden worden vriendelijk herinnerd aan het medebrengen van hun toegangkaarten.

A. L. H. ISING,
 Onder-Voorzitter.

(1516)

Dagblad van Zuid-Holland en sGravenhage, 20 maart 1878:

Oefening kweekt kennis.

Altijd nieuw! — die uitroep werd onwillekeurig ontlokt aan de hunderden, die gister-avond in *Oefening* het voorrecht genoten, de voordragt van den heer J. J. **Cremer** weder te mogen bewonderen. De aanblik, welken de zaal van *Diligentia* opleverde, was voor den spr., wij zeggen niet: verrassend, want hij vindt steeds en overal den grootsten bijval, maar toch onloochenbaar vleijend. Niet alleen toch was de beneden-zaal, zoo mogelijk, meer dan vol, maar ook de galerij en het orkest waren geheel bezet, ja velen behielpen zich gaarne met een zitplaats op de trappen van het orkest.

Waarom, zoo vroeg men zich af, dankt de heer **Cremer** die blijvende, meer nog: die klimmende sympathie? Die vraag, bij het binnentreden gerezen, had haar antwoord bij het heengaan gevonden. Bij ieder toch, die **Cremer** gister 't *Blinkende Hoanje* hoorde voordragen, of liever zag „vertooncu“, was de overtuiging gewekt of versterkt, dat in de persoonlijkheid van den spr., opgevat niet enkel in stoffelijken zin, maar vooral in ethische beteekenis, het geheim van zijn ongeken succes moet worden gezocht! **Cremer** is als schrijver met „natuur en waarheid“ vertrouwd; in zijn beste Overbetuwsche novellen schetst hij 't leven naar 't leven, en doet dat met een gloed en een kracht, als waarover slechts weinigen beschikken kunnen.

Hoe worden echter die aantrekkelijkheid, dat boeiende zijner beelden uit het Overbetuwsch leven nog verhoogd, als **Cremer** ook te zien geeft, wat hij verhaalde. Dan erlangen al zijn personen vleesch en bloed; wij aanschouwen ze met ons lichamelijk oog; wij doorleven hun vreugde en smart mede; hun blijdschap wordt de onze, hun leed doet ook ons zeer; hun vrees jaagt ook ons een huivering door de leden: in één woord, **Cremer** herschept het spreekgestoelte in een tooneel; de auteur, de redenaar, wordt acteur.

Plastischer voorstelling dan **Cremer** schenkt van de personen en toestanden, welke hij opvoert, is zeker wel niet te leveren. 't Is een dramatische persoonlijkheid, die van **Cremer**, maar zij is meer — en hooger. Er spreekt in zijn werken een geest van reinheid, van den waarachtigen adeldom der menschheid, welke roert en schokt dikwerf, als hij 't kwaad, de zonde in al haar afzigtelijkheid, tegenover het goede en edele doet uitkomen; maar die toch altijd een lichtglaans werpt over de meeste zijner scheppingen, welke 't geestesoog met het innigst genot opvangt en geniet.

Zeggen wij te veel, wanneer wij beweren, dat niet 't minst in 't *Blinkende Hoanje* de voortreffelijke eigenschappen van **Cremer** in waarheid „uitblikken“? Maar

trouwd; in zijn beste Overbetuwsche novellen schetst hij 't leven naar 't leven, en doet dat met een gloed en een kracht, als waarover slechts weinigen beschikken kunnen.

schappen van **Cremer** in waarheid «uitblikken»? Maar schier al onze lezers zullen die allerliefste, die altijd weder frissche en bekoorlijke novelle wel gelezen, ja ongetwijfeld meermalen met 't zelfde genot herlezen hebben. Wij onthouden ons daarom van een eigenlijk overzicht. 't Zou slechts 't mededeelen van het overbekende wezen. Juist echter, omdat allen 't *Blinkende Hoanje* zoo helder voor den geest staat, kunnen wij er over spreken als over een dier meesterstukken van **Cremer**, die hem beter dan eenig ander in al zijn eigenaardigheid teekenen.

En zal men dan niet moeten toegeven, dat **Cremer** in deze novelle, bij 't schilderen van zijn figuren, bij uitstek gelukkig slaagde? Is de worsteling van den haat met het beter-ik, met de stemmen van liefde en godsdienst uit een verleden, waar een beminde en betreurde huisvrouw het licht en den zegen van uitmaakte, niet heerlijk geschetst in die Harmen Langhuusen? Wordt die Harmen geen held, in al zijn eenvoudigheid een echt tragische figuur, als hij, zich in de rivier stortende om den zoon van zijn aartsvijand te redden, het mes van zich werpt, dat 't mes van den haat verdiende te heeten? Kon de gehuichelde vroomheid wel bijtender en scherper worden gebrandmerkt dan in den persoon van dien Toon Bolmans, bij wien de voorgewende kerkelijkheid de waarachtige vroomheid doodde, en op wiens lippen «de

Geest» wel scheen te wonen, maar in wiens onrein hart het vleesch nog heerschte? Men krijgt haar lief, dat Geertje, Harmen's dochter, dat gezonde en vrolijke kind der Overbetuwe, maagdelijk rein, gruwend van alle oneerbaarheid, en toch zoo geheel vrouw als de ware Jacob, in eer en deugd, tot haar komt.

In haar verschijning, en in de aandoenlijke type van Bolmans dochterke, 't blonde Jenneke, wordt de godsdienst afgemaald in hetgeen zij behoort te zijn, wil zij dien naam verdienen, als een levenskracht, zich niet uitend in vroom gebaar of geijkte taal, maar in daden, welke getuigen van den vromen zin, die in 't gemoed door de Hoogste Liefde werd gewekt en gevoed. Ook Dorus is een der best geslaagde personen-scheppingen van **Cremer**.

Zijn eerlijk, trouw hart, dat 't geheim der liefde, ook nog eener andere liefde dan die hem heenvoert naar zijn Geertje, heeft leeren verstaan, en waardoor hij, worstelende voor eigen leven, nog dat van een ander tevens tracht te redden, verzekert hem aller sympathie, terwijl om deze hoofdfiguren een aantal neven-figuren, als in 't voorbijgaan, met vlugtige hand op het doek zijn gebragt; doch tot in de minste details — ja, dikwerf daarin 't meest — verraaft zich Cremers talent. Als gelukkig natuurschilder doet hij ook in dit verhaal zich telkens kennen. Aangrijpend is vooral zijn beschrijving van den storm, welke de handelende personen in hun helden- of satans-natuur doet uitkomen en tevens tot de ontknooping voert. Doch aan zulke momenten is deze novelle rijk. Hier denken velen aan de eerste ontmoeting tusschen Geertje en Dorus en de scène als hij zijn liefke vraagt; aan den zielestrijd bij Harmen als hij het eerst den zoon zijns vijands ziet; aan Harmen's inwendige worsteling als hij 't mes van den haat uit 't duister der lade voor den dag haalt; aan het tooneel aan den oever der rivier, als de storm woedt en Harmen, die over wil gezet worden, Dorus ziet worstelen met de golven, welke hem straks dreigen te verzwelgen, waarop de liefde bij Harmen den storm van den haat bezweert; aan — doch waartoe meer?

verhaalt zien Cremers talent. Als gelukkig natuurschilder doet hij ook in dit verhaal zich telkens kennen. Aangrijpend is vooral zijn beschrijving van den storm, welke de handelende personen in hun helden- of satans-natuur doet uitkomen en tevens tot de ontknooping voert. Doch aan zulke momenten is deze novelle rijk. Hier denken velen aan de eerste ontmoeting tusschen Geertje en Dorus en de scène als hij zijn liefke vraagt; aan den zielestrijd bij Harmen als hij het eerst den zoon zijns vijands ziet; aan Harmen's inwendige worsteling als hij 't mes van den haat uit 't duister der lade voor den dag haalt; aan het tooneel aan den oever der rivier, als de storm woedt en Harmen, die over wil gezet worden, Dorus ziet worstelen met de golven, welke hem straks dreigen te verzwelgen, waarop de liefde bij Harmen den storm van den haat bezweert; aan — doch waartoe meer? het herinnerde is zeker wel voldoende, om instemming bij Cremer's dankbare hoorders van gister te vinden, voor de uitspraak, dat 't *Blinkend Haantje*, 'twelk de storm van den toren doet vallen in de brandnetelen, te midden van al de Overbetuwe'sche novellen van den auteur werkelijk de rol vervult van een „blinkend haantje”, dat, voor zijn maker, heenwijst naar telkens nieuwe waarderingen toenemende sympathie. En dat blinkend haantje is niet maar verguld, het is van het echte kunstgehalte.

Het vaderland, 20 maart 1878:

VEREENIGINGEN.

OEFENING KWEEST KENNIS.

Van het uiterste hoekje der gaanderij tot achter op het orkest was de groote zaal van »Diligentia» gisterenavond stampvol.

Cremers zou optreden, de keurige novellist, de — en dat was vooral »the great attraction» — in zijn genre ongevenaarde spreker. Want hoeveel schoons de novellen van dien gevierden schrijver ook mogen opleveren, hoe frisch en levendig hij weet te schetsen, hoe fijn hij detailleert en hoe geestig en gevoelvol hij door vergelijking en zinspelend menig onbeduidend onderdeel een verrassende waarde doet krijgen, zij, die hem niet hebben gehoord, kennen hem niet in zijn volle kracht.

't Zijn geen eenvoudige verhalen meer, als Cremers voordraagt, maar tooneelen die wij bijwonen, handelingen die wij zien geschieden, leed dat wij mede lijden, vreugde en scherts, die een glimlach tooveren op het gelaat en waarvan wij deelnemen. Daarom staat Cremers als spreker zoo hoog; hij bezit de groote gave altijd den juisten toon te treffen met een gemakkelijheid en eenvoud, vreemd aan alwat naar gemaaktheid zweemt.

»'t Blinkende Hoantje», een overbetuwsche novelle, die reeds in Augustus 1861 het licht zag, werd gisterenavond door den schrijver voorgedragen, nu hij op vereerend verzoek een spreekbeurt in »Oefening» vervulde.

't Is een van Cremers' liefste stukken en bij menig een bekend. Harmen Langenhuis, bijgenaamd Kast, zooals hij zich gaarne laat noemen, is een bejaard man, die met een negotiekast op den rug de dorpen afloopt, om zijn waren te verkoopen, want werken kan hij niet; hij mist de rechterhand.

Aan deze verminking is een geschiedenis verbonden, waarvan niemand dan hij het rechte weet, zelfs Geertje, zijn eenige dochter, niet, een knappe deern, al is zij niet »oaklig» mooi. Toen Harmen vrijde naar Geertjes moeder, had hij een medeminnaar in Gijs Giessels; Harmen wou het, doch maanden na zijn huwelijk werd hij op zekeren donkeren avond aangevallen en zoodanig met een mes verwond, dat zijn hand geamputeerd moest worden; zijn jonge vrouw was zoo ontsteld door dit ongeval, dat ze ontijdig beviel en stierf.

Van dien tijd af droeg Harmen een bitteren wrok in het hart; hij ging niet meer ter kerk en werd een in zichzelf gekeerd man, wiens leven alleen werd opgevroolijkt door het lieve Geertje.

De veerbaas uit de buurt is een geheel ander mensch; hij gaat wel naar de kerk en heeft een reputatie van godvreezendheid, die niet gering is; achter dit masker verbergt hij een vuig, laaghartig karakter, dat in al zijn afschuwelijke geveinsdheid wordt tentoongesteld. Het karakter van dien man vergelijkt Cremers met het »blinkende hoantje» op den dorpestoren; beiden blinken en schitteren als echt goud; maar het knarsen van den windwijzer op de roestige ijzers in het vermolmd hout hoort men beneden niet, en de zwarte ziel van den schijnvromen, veerbaas Bouman ziet men er evenmin. En als de storm het hoantje van den toren heeft geworpen, en de veerbaas — die tevens kerkmeester is, — het vindt op het kerkhof, dan zegt hij: »dat ding mot doadelijk gerippereerd worden», en dan spreekt hij ook het vonnis uit over zijn eigen, zieleleven; ook hij moet psychologisch gerepareerd worden en dat zal hij wellicht, later als hij zit aan het sterfbed van zijn eenig kind.

Bij Bouman komt een nieuwe veerknecht, die met Geertje Kast kennismakt, haar eerst in den boomgaard met kersepitten; bestookt, om daarna met zijn zwarte oogen haar hart te bestormen en het »oarige snuutje» en »lieve pestuurke» geheel te overrompelen.

Die knaap, een brave jongen, heet Doris Giessels en is de zoon van den man, die eens de medeminnaar was van Harmen en deze later zoo gruwelijk verminkte.

De oude marskramer merkt den knaap in het veerhuis op en ziet aan zijn gelaat, wie hij is; de oude wrok komt weer boven, hoe vaak ook bestreden. Hij wil dien knaap niet zien; hij gaat niet meer het veerhuis binnen en verzoekt Bouman hem voortaan zelf te willen overvaren.

Doch als hij op een avond met zijn marsch op den rug aan de overzij van het veer aankomt, zweept de storm de baren geweldig naar omhoog; Bouman heeft geen lust zelf over te halen; Doris moet het maar doen.

De oude Harmen ziet den knaap worstelen om het veerschuitje dwars door de golven te sturen; hij ziet, hoe de hooge golven over het ranke bootje slaan en ieder oogenblik dreigen het te doen zinken; reeds werpt de kloeke grijsaard den last van zijn schouders; nog een oogenblik, het kleine vaartuig is verdwenen en Harmen Kast, de man met de eene hand, is in den bruisenden stroom gesprongen om den zoon te redden van zijn doodvijand.

Doch juist het tegendeel geschiedt. Den oude be-geven de krachten, terwijl Doris zich heeft vastgeklemd aan de kiel van het schuitje; de knaap, die zwemmen kan als een eend, ziet het gevaar waarin Harmen verkeert, en redt hem.

Dat Geertje en Doris ten slotte een paar worden en Harmen zich met Gijs Giessels verzoent, is de alleszins natuurlijke afloop van dit verhaal, dat, door de talrijke hoorders met gespannen aandacht gevolgd, herhaaldelijk door betuigingen van bijval werd afgebroken.

Nieuws van den dag, 14 september 1878:

Eene Nationale Onderneming
van **GEBOEDERS KOSTER** om goede vrienden met het Publiek te blijven!!!!
Ziedaar dan nu iets wat niemand ons kan nadoen en waarover zoowel Vakgenoot als Particulier vertoond zullen staan kijken.

Vijf-en-Twintig Novellen en Vertellingen
van J. J. CREMER, als: 1. Grietje op 't Hönings-arf; 2. 't Kriekende Kriekske; 3. 't Pauweveerke; 4. Op de Kniehorst; 5. Bruur Joapik; 6. 't **Blinkende Hoanje**; 7. Oan 't kleine Revierke; 8. Kruuzemanje; 9. Van binnen en van buiten; 10. Op den zolder; 11. Portretten; 12. Een Winteravond; 13. Mijn oude Jacob; 14. Wouter Linge; 15. Vader Harmen; 16. Een Ondejaarsavond; 17. Tonen in den Nieuwjaarsmorgen; 18. Zes schetsen in één lijst; 19. Kees Springer in de Kerk; 20. Kees Springer buiten de Kerk; 21. Arme Samuel; 22. Driemaal gezien; 23. Wat ik hoorde en zag in den Spoorwagen en binnen de Wachtkamer; 24. Naar omhoog; 25. Het Jawoord; te zamen in Tien deeltjes, voor den ongehoord lagen prijs van slechts **f 4.50**. De eerste uitgaven derer Vijf-en-Twintig Novellen kostten zoo ongeveer **f 12**, en nu voor zoo'n prijsje, **'t is onbegrijpelijk, onverklaarbaar, hoe het mogelijk is**, en toch.... de Tien deelen komen op niets meer dan **45 Cents** 'stuk.

Maar 't verwonderlijkste volgt nog achteraan.
Men weet dat wij gewend zijn premien te geven, premien uit te loven bij wijze van insluiting van Bons en dat bij ons velen zoo gelukkig waren een **Bon te vinden**, doch daar deze exploitatie bij andere vakken nog al navolging heeft gevonden en het Publiek niet altijd reden had over die navolging te vreden te zijn, zoo willen wij eens toonen dat wij op dat punt werkelijk **heksenmeesters** zijn, en geen inwolver in staat is dit in de verste verte na te doen.

Let eens wel op:
Iedereen, wij zeggen iedereen, dus niet enkelen die een bon vinden, doch allen zonder onderscheid, die voor zoo'n luttel prijsje eens serie van bovenstaande Tien werken van J. J. CREMER koopen, krijgen daarbij present de groote Oleographie groot 75 bij 38 centimeters, bestaande in eene getrouwe copy in oiledruk — zoo prachtig als eene schildering zelve — van de wereldberoemde schilderij van **BARTH. VAN DER HELST**, verbeeldende de Schuttersmaaltijd, die vrucht van den hoogsten bloei der Hollandsche Schilderschool, die ons de kernachtige figuren uit den mannijksten tijd van ons voorgeslacht laat zien, geschaard om den feestdach ter viering van den Munsterschen vrede na den Nijarigen oorlog. Deze **echt Nationale en prachtige premie**, welke van eene geschilderde nauwelijks te onderscheiden is, heeft eene zuivere handelswaarde van

DER TIG GULDEN.

Algemeen handelsblad, 16 mei 1879:

KALVERSTRAAT 168 TUSSCHEN DEN HEILIGENWEG EN OSJESSLUIS.

DAT ZAL AFTREK VINDEN!

Wegens overlijden van Mevr. de Wed. H. G. KOSTER Jr., moet een belangrijk gedeelte van ons fonds te godelde gemaakt worden. Wie dus van deze gelegenheid, om prachtige boekwerken bijna voor niemendal te krijgen, wil profiteeren, moet zich haasten. Wij bieden nu aan: Voor slechts **f 2.50** in plaats van **f 12**, de 10 deelen, Novellen en Vertellingen van J. J. CREMER, als:

1. Grietje op 't Hönings-arf; 2. 't Kriekende Kriekske; 3. 't Pauweveerke; 4. Op de Kniehorst; 5. Bruur Joapik; 6. 't **Blinkende Hoanje**; 7. Oan 't kleine Revierke; 8. Kruuzemanje; 9. Van binnen en van buiten; 10. Op den Zolder; 11. Portretten; 12. Een Winteravond; 13. Mijn oude Jacob; 14. Wouter Linge; 15. Vader Harmen; 16. Een Ondejaarsavond; 17. Tonen in den Nieuwjaarsmorgen; 18. Zes schetsen in één lijst; 19. Kees Springer in de Kerk; 20. Kees Springer buiten de Kerk; 21. Arme Samuel; 22. Driemaal gezien; 23. Wat ik hoorde en zag in den Spoorwagen en binnen de Wachtkamer; 24. Naar omhoog; 25. Het Jawoord.

Ieder die zoo'n stel van 10 deelen koopt voor den ongelooflijk lagen prijs van slechts **f 2.50**, krijgt daarbij cadeau een exemplaar van het beroemde werk: **JULES VERNE, DE REIS OM DE WERELD IN 80 DAGEN**, bewerkt door GERARD KELLER, met 56 fraaie platen. Dit werk kost overal **f 1.50** en nu bij ons cadeau. Naar buiten tegen postwissel van **f 2.50**. **GEBOEDERS KOSTER, LELIEGRACHT, AMSTERDAM.** (18688)

Het vaderland, 18 augustus 1879:

Zomer-Aanbod om onze werklieden aan den gang te houden.

Voor den ongekennd, ongehoord, onvergelykelyk lagen prijs van slechts f 2,50 leveren wij de **25 Novellen en Vertellingen van J. J. CREMER**, compleet in 10 deelen, alzoo slechts een dubbeltje voor iedere Novelle of Vertelling. Inhoud:

1. Grietje op 't Hünings-arf; 2. 't Kriekende Kriekske; 3. 't Pauweveerke; 4. Op de Kniehorst; 5. Bruur Joapik; 6. 't **Blinkende Hoanje**; 7. Oan 't kleine Revierke; 8. Kruuzemunje; 9. Van binnen en van buuten; 10. Op den Zolder; 11. Portretten; 12. Een Winteravond; 13. Mijn oude Jacob; 14. Wouter Linge; 15. Vader Harmen; 16. Een Oudejaarsavond; 17. Tonen in den Nieuwejaarsmorgen; 18. Zes schetsen in éene lijst; 19. Kees Springer in de Kerk; 20. Kees Springer buiten de Kerk; 21. Arme Samuel; 22. Driemaal gezien; 23. Wat ik hoorde en zag in den Spoorwagen en binnen de Wachtkamer; 24. Naar omhoog; 25. Het Jawoord.

Wie zal nu hiervan te Moeder en Aanbieder gedaan. Dat is dan toch wel verbazend goedkoop, als men nagaat, dat de eerste uitgave f 12,50 kostte. Zonder twijfel dus zal ieder, die CREMER's Novellen nog niet bezit, met graagte hiervan gebruik maken, te meer daar **ieder besteller** het recht heeft gratis voor zich er bij te doen vervaardigen **100 fraale Visitekaarten** op dof Bristol of glacé Victoria-carton. Dan nog bekomt iedereen daarbij als **bultengewone premie** een exemplaar van de prachtige Oleographie **De Schuttersmaaltijd**, groot 75 bij 38 Ned. duimen, welke vroeger bij uitgave

De portefeuille 12 juni 1880:

ben hem in zijn zwarten rok en staande in een spreekgestoelte op onverbeterlijke wijs zien nadoen of aangeven het optreden van eene zangeres met een langen sleep om op een concert een solo te zingen. Hij wist te grijpen dat wat het meest teekende, wat het karakter het best uitdrukte. Toen hij meer en meer voordrachten of lezingen hield, wilde hij dan ook zoo vrij mogelijk staan en liefst niet met een scherm achter en een klankbord boven zich. Hij moest zich kunnen bewegen en de armen vrij houden. Tot zijn schoonste stukken van voordracht behoorden zeker het roeien op de rivier in 't **Blinkende hoanje**, de wedren in 't **Pauweveerke**, het ploegen in *Oan 't kleine revierke*.

Gesteund werd hij in zijne voordracht door zijne uitmuntende oogen: rechtop staande kon hij zijn schrift, of boek, al lag dit op een tafel met een geheel toegeslagen lessenaar, gemakkelijk lezen.

Als Cremer in 't gewone leven met u zat te praten en ge noemde den naam van een of ander

Nieuws van den dag, 25 november 1880:

De sub-commissie te Kampen voor een huldeblijk aan Cremer's nagedachtenis is er in geslaagd een Cremeravond te organiseeren. De Heer J. D. C. Koch, pred. te Marsum, zal op 1 Dec. a. s. een Betuwsche vertelling van den gevierden novellist voordragen, namelijk: »'t **Blinkende Hoanje.**» De entreegelden zullen strekken als bijdrage tot de stichting van het huldeblijk.

Nieuwsblad gewijd aan den Hoeksche waard, 9 november 1881:

de eerste openbare Wintervergadering der vereeniging „Vooruitgang” plaats; als spreker trad de heer C. Eller alhier op; een talrijke opkomst bewees reeds welke verwachtingen men koesterde, in die verwachtingen werd men dan ook niet teleurgesteld. De heer Eller had tot onderwerp gekozen eene Overbetuwsche novelle van Cremer, getiteld: „'t **Blinkende Hoanje**”. Op eene boeiende wijze wist de heer Eller zijn naam te handhaven

Nieuwsblad voor den boekhandel, 9 december 1881:

Onderstaande circulaire werd heden door mij verzonden.
Geachte Confrater!

Ik kocht van wijlen den Heer J. J. CREMER het kopijrecht van:
 Grietje op 't Hönings-arf.
 Mijn oude Jakob.
 't Kriekende krikake.
 't Pauwverke.
 Op de knieborst.
 Heer Jospik.
 't **Blinkende Hoanje**.
 Oan 't kleine rivierke.
 Arme Samuel.
 Portretten.
 Kees Springer in de kerk.
 Kees Springer buiten de kerk.
 Driemaal gezien.
 Van wijlen den Heer D. A. THIRWE kocht ik:
 Wouter Lingo.
 Sinterklaas.
 Naar omhoog.
 Wat vader Harmen vertelt.
 Zes schetsen in eens Igel.
 Een winteravond.
 Alles wel.
 't Lot in den keribuil.
 Wat ik zag en hoorde in den
 spoorwagen en binnen de
 wachtkamer.
 Kruisemuntje.
 Van binnen en van buiten.
 Het jawoord.
 Op den soldat.

Van enkele dezer Novellen kwam ik met den auteur over-
 een, ze tegen eenige vergoeding in een meer complete uit-
 gawe te laten opnemen, van andere werd dit belangloos door
 mij toegestaan; natuurlijk onder voorwaarde dat die Novellen
 alleen in de complete werken opgenomen en niet, onder
 welken vorm ook, afzonderlijk uitgegeven of verkocht moech-
 ten worden.

Bij de veiling van het fonds van den Heer P. VAN SAKEN
 werd deze bepaling in den catalogus opgenomen. Ze luidt
 als volgt:

„De deelen van CREMER's Rom. werken mogen, wegens de
 bestaande contracten met de primitieve Uitgevers, niet af-
 zonderlijk verkocht worden. De eventuele koper is gebo-
 den zich naar deze bepaling stiptelyk te gedragen”.

Nu de werken van CREMER opnieuw onder den hamer
 komen en die bepaling niet duidelijk in den catalogus is
 vermeld, gevoel ik mij, op advies van den Heer Mr. AUG.
 PHILIPS, Advocaat te Amsterdam, verplicht, den Boekhandel
 te herinneren, geen deelen van CREMER, waarin bovenges-
 noemde Novellen voorkomen, apart te verkoopen, *daar ik*
mij voorhoud dit ten strengste te vervolgen. [3007]

Met achting,
 Leiden,
 8 Dec. 1881.

Uw Dw. Dienaar,
 A. W. SITHOFF.

Het vaderland, 28 februari 1884:

Mr. A. Hinlôpen zal Woensdag 5
 Maart in »Diligentia» alhier Cremers Overbetuw-
 sche novelle »t **Blinkende Hoanje** voordragen.
 De opbrengst zal ten voordeele komen van de Veree-
 ning »Licht, Liefde, Leven”.

Dagblad van ZuidHolland en s-Gravenhage, 4 maart 1887:

zich niet van de kromspraak had beuend.

En dat Cremer, ook zonder een bepaald dialect te bezigen, zeldzame uitstekende verdiensten bezit, dat staaft spr. door de voordracht — 'tgeen hij voortreffelijk deed — van de beschrijving van een storm, gelijk die voorkomt in 't *Blinkende Hoanje* en in *Anna Rooze*. Beide schetsen vertoonen in tal van kleine details dezelfde meesterhand; spr. was van meening, dat het storm-tafereel, door Cremer in *Anna Rooze* ontworpen, in geen enkel opzicht stond beneden dat, 'twelk 't *Blinkende Hoanje* versiert. Daaruit volgde, dat Cremers talent den kromspraak-vorm niet onmisbaar behoefde om uit te blinken. Toch bezat diezelfde vorm groote aantrekkelijkheid, omdat Cremer, hoe groot realist hij is geweest, toch niet had opgehouden idealist te zijn. Waarom had hij een kromspraak van eigen vinding gekozen? Omdat hij in een bepaald dialect wilde uitdrukken wat hij te zeggen had,

Rotterdamsch nieuwsblad, 14 maart 1891:

houden moet. Indien hij deze eigenschappen poogt aan te kweeken, zal hij een nuttig lid der Vereeniging zijn en zal zij daardoor groeien en in bloei toenemen.

Na het uitspreken van deze »Oudejaarsavond gedachten» werd het Fanfarekorps uitgenoodigd zich te doen hooren en kweet dit zich uitstekend van zijn taak. Daarna werden door den heer Van der Horst fragmenten uit »'t *Blinkende Hoanje*» van I. I. Cremer voorgelezen, die hier en daar bijzonder de lachspieren der toehoorders in beweging brachten. Deze voorlezing werd afgewisseld door het houden van een pauze en het uitvoeren van een paar muziknummers.

Rotterdamsch nieuwsblad, 22 februari 1900:

NOG MAAR EEN DAG OF WAT!

en dan worden

de 10 goedwerkende PHONOGRAFEN,

voor dit doel aangekocht bij de firma GUY DE CORAL & Co., ter waarde van f 55 elk, notarieel toegewezen.

Elke winner van een dezer 10 Phonografen ontvangt alsdan het Toestel met Kist van gepolitoerd Notenhout. Een opnemer, een weergever, een hoorn van nikkel voor opnemen en weergeven, slangen voor het hooren door 2 personen tegelijk, benevens 10 blanco rollen ter opneming. Elk gesprek, zang, muziek of welk geluid ook kan men opnemen en wordt alsdan weder getrouw weergegeven.

Bij elk nummer uit onderstaand aanbod waarvan de prijs slechts 10 cents per nummer is, geven wij cadeau 1 genummerd Aandeel deelnemende in bovengenoemde toewijzing.

Wie van dit spotgoedkoopse aanbod gebruik wil maken, moet dit ten spoedigste doen, want reeds 15 Februari a.s. heeft de Toewijzing plaats ten overstaan van Notarissen BROENS & VAN OLST te Amsterdam.

10 Dubbeltjesaanbod Cent.

Minder dan 10 Nummers kan men niet bestellen; alzoo 10 Boeken voor slechts één Gulden franco thuis, en ziet eens welk een rijke keuze; er is voor een ieders gading bij.

1. J. J. CREMER. 't Pauwen-veerke.
2. J. VAN DER HOEVEN. De verspreiding en bewerktuiging der Dieren.
3. JULES SIMON. Beschouwingen over de Doodstraf.
4. NICOLAAS BEETS. Bloemlezing uit zijne dichtwerken.
5. ANDREE. Per Luchtballon naar de Noordpool met vele platen.
6. Dr. BIERENS DE HAAN. Het Bijlart.
- 7 en 8. Mr. W. R. BOER. Huis-houdkunde.
9. J. J. L. TEN KATE. Andersen's Prentenboek zonder prenten. Vertellingen van de maan.
10. W. VRUGGINK. Telegrafie populair behandeld.
11. G. KELLER. De Heer van Boorden en zijn gezin en Eene Klokkenstudie.
12. A. A. STUART. Onze gevangenissen.
13. Dr. N. W. P. RAUWENHOFF. De Bosschen.
14. R. KOOPMANS VAN BOEKEREN. Gewone Deugden met een kranse.
15. P. VAN DEN BURG. De Stereoscoop.
16. Dr. D. DE LOOS. Zetmeel en Melk. Een paar onderwerpen uit het gebied van Scheikunde.
17. H. C. VAN HALL. De natuurlijke Gesteldheid van den Bodem van Nederland.
18. O. DAMME. Koffie, Thee en Chocolade.
19. F. W. C. KRECKE. De Wet der Stormen.
20. T. VAN WESTRHEENE. Schetsen met de Pen.
21. W. M. LOGEMAN. Kachels.
22. TYPEN door den ouden Heer Smits.
23. M. W. SCHELTEMA. Wees-verzorging in vroegere en in onze dagen.
24. F. NAEF's Geschiedenis der Kerkhervorming.
25. J. T. BUYS. Volkshuishoudkunde.
26. F. A. T. DELPRAT. Verdaging- en aanvalswerktuigen.
27. F. KAISER. De schijngestalten der maan.
28. P. F. BARNUM. De kunst om met geld om te gaan.
29. ELAURILLARD. Een Tocht naar Sedan.
30. KUNST en OORLOG. Hun invloed op de beschaving.
31. M. A. PERK. Karel de Groote.
32. G. D. J. SCHOTEL. De Hollandische Keuken en Kelder der 17e eeuw.
33. J. J. CREMER. Bruur Joapik. Overbetuwsche vertelling.
34. H. WITTE. Een Geheim.
35. C. E. VAN KOETSVELD. Nemesis.
36. F. KAISER. De Verluisteringen van Zon en Maan.
37. G. FOGTELOO. Iets over Gymnastiek.
38. J. J. CREMER. Grietje op 't Honingsarf.
39. G. v. d. LINDE. De Vrijwillige jagers van 1830 en 1831.
40. P. VAN WOENSEL. Reishinneringen.
41. J. J. CREMER. 't Kriekende Kriekske.
42. P. C. HOOFT. Het jaar 1573.
43. F. M. VAN DER WULP. Abyssinië en Koning Theodorus.
44. P. C. HOOFT. Het jaar 1574.
45. Dr. J. TEN BRINK. Drie Volksliederen.
46. J. J. CREMER. 't Blinkende Hoanje. Overbetuwsche vertell.
47. J. R. ARNOLD. Blikken en grepen van den Schoolmeester.
48. H. STAHL. Stroomen en Rivieren.
49. J. KNEPPELHOUT. Schetsen en omtrekken.
50. G. DE BORDES. Het gevonden Kind.

Elk nummer aldus 10 cent. Bij minstens 10 nummers tegelijk te bestellen.

Voor elk Tiental boeken, 't welk men bestelt of wel voor elken Gulden welken men uit dit aanbod bestoedt, ontvangt men gratis een der navolgende werken naar keuze er bij:

A. G. VAN MILLIGEN en Dr. B. v. d. MEULEN. De vriend der natuur, 4 deelen, met Honderden afbeeldingen tusschen den tekst.

B. JULES DE GLOUVET. De Zoon van het Woud. Prachtig jongensboek met platen van P. J. Van Geldorp.

C. MARIE. Drijvende Wolken. Beroemde moderne Roman uit het Noorsch vertaald door Mel. A. M. Gerth Van Wijk.

D. HELENE TEN-BRINK. Onze kleine Gepluimde Vrienden, met een keur van fijne illustratiën, in één woord een luxe uitgave.

Elk dezer premien A, B, C, D, hebben respectievelijk nog kort geleden gekost f 3, f 1.90, f 2.90 en f 2.25, en nu ontvangt men bij elk tiental Boeken voor slechts één Gulden, bovendien nog

zulk een kostbaar BOEK op den koop toe, terwijl men er bovendien nog bij cadeau ontvangt de 10 kansen om een der prachtige, kostbare Phonografen machtig te worden.

Te bekomen bij **GEBOEDERS KOSTER, Lieftegracht 28, Amsterdam.** Naar buiten franco thuis na ontvangst van postwissel, waarop vooral duidelijk de nummers te vermelden, benevens de gekozen Premie.

Nieuwsblad van het Noorden, 29 januari 1905:

N. G. O.

ZUIDLAREN, 27 Jan. De gehouden vergadering van ons depart. van 't Nut in 't hotel Sissingh, had slechts een 25-tal bezoekers getrokken. Toch was het een aardige vergadering, want ernst en luim, muziek en zang wisselden elkan- der af. De heer dr. H. Ph. Rogaar had voor zijn lezing tot onderwerp gekozen „Een reis met de Koevorder diligence”, die soms aardige en interessante kijkjes gaf. De heer Vrind vergastte het pu- bliek daarna op een paar bijdragen: „Grootmoeder” en „De oude pijp”; de heer Rogaar gaf „Het kerkportaal” van Van Beers; de heer v. d. Veen „De weddenschap”, van Van Lennep, en de heer Andringa een fragment uit „Het **Blinkende Hoanje**” van Cremer, met nog een paar uit het Friesch van Waling Dijkstra. Het woord van den heer Van Nes vond algemeenen bijval, toen hij de verschillende sprekers voor het ver- schafte genoeg bedankte.

Amsterdamsche kerkbode, 23 april 1905:

SCHOTSCH ZENDINGSKERK.
Buitengew. Openb. Chr. Feestavond 2e Paaschdag, 's avonds 8 uur.

Prachtige uitvoering met WESSELMANS **American Biograaf**. Opgelusterd met Zang en Muziek. Keurig nieuw programma. Levende Beelden, zoo even uit het Buitenland ontvangen, o. a. Onlusten in Petersburg, Manifestatien. Vader GAPON als volksleider, zijne gevangen- neming, Volkswaede, Gevechten, Wegbrengen der gewonden, Avontuur Spoortrein, Dieven in de wijnkelder, Snoeplustige jongens, Kindermarkt, Vuurspuwende berg in werking, Hoop en trotsch van het Duitsche Rijk enz. enz. Tot slot eene leerzame geschiedenis.

PROGRAMMA

voor het muzikaal gedeelte onder leiding van den Heer JOH. VAN WAGENINGEN.

I. Orgel. Gebett aus „Das Nachtlager” C. KREUTZER. Gespeeld door de dertienjarige jonge juffrouw MINI ROOSDORP. II. **Mulderkens Hanske**. Lied uit CREMER's novelle „**Blinkende Hoanje**”. Zang... Mej. W. ROOSDORP. III. 's Levens Jaargetijden. Kwartet (woorden en muziek van L. F. en J. VAN WAGENINGEN). IV. Orgel. Koor uit „Die Schöpfung” J. HAYDN, jonge juffrouw MINI ROOSDORP.

KAARTEN à 20 cent voor de gaanderij, gereserveerd (beneden) 30 cent, verkrijgbaar Jac. v. Campenstraat 116 (huis) en bij den Heer SIESTROP, Ferdinand Bolstraat 7 en voor zoover er plaats is aan de kerk.

Het groote **Packard Harporgel** is voor dien avond gratis afgestaan door de Firma GOLDSCHMEDING. (8961)

Tubantia, 5 augustus 1905:

Leidsche Herdrukken.

Prijs per nr. 10 cent.

Verschijnen zooveel mogelijk wekelijks.

Verschenen zijn :

No. 1. J. J. CREMER, 't Pauweveerke,
't Kriekende Kriekske, Kruuzemuntje.

No. 2. J. J. CREMER, Op de Knie-
horst, Bruur Joapik.

No. 3. J. J. CREMER, 't **Blinkende
Hoanje**, Oan 't kleine Revierke.

Achtereenvolgens zullen het licht zien :

No. 4. J. J. CREMER, Grietje op 't
Heunings-arf, Bella Roël.

No. 5. I. DA COSTA, Hagar, Slag
bij Nieuwpoort, Wachter wat is er
van den nacht, De chaos en het licht.

No. 6. J. VAN LENNEP, De gestoorde
bruiloft, Ulrich, De Friesche Bouw-
meester.

No. 7. B. TER HAAR, De Sint Paulus-
rots.

No. 8. J. v. LENNEP, Het Godsoordeel.

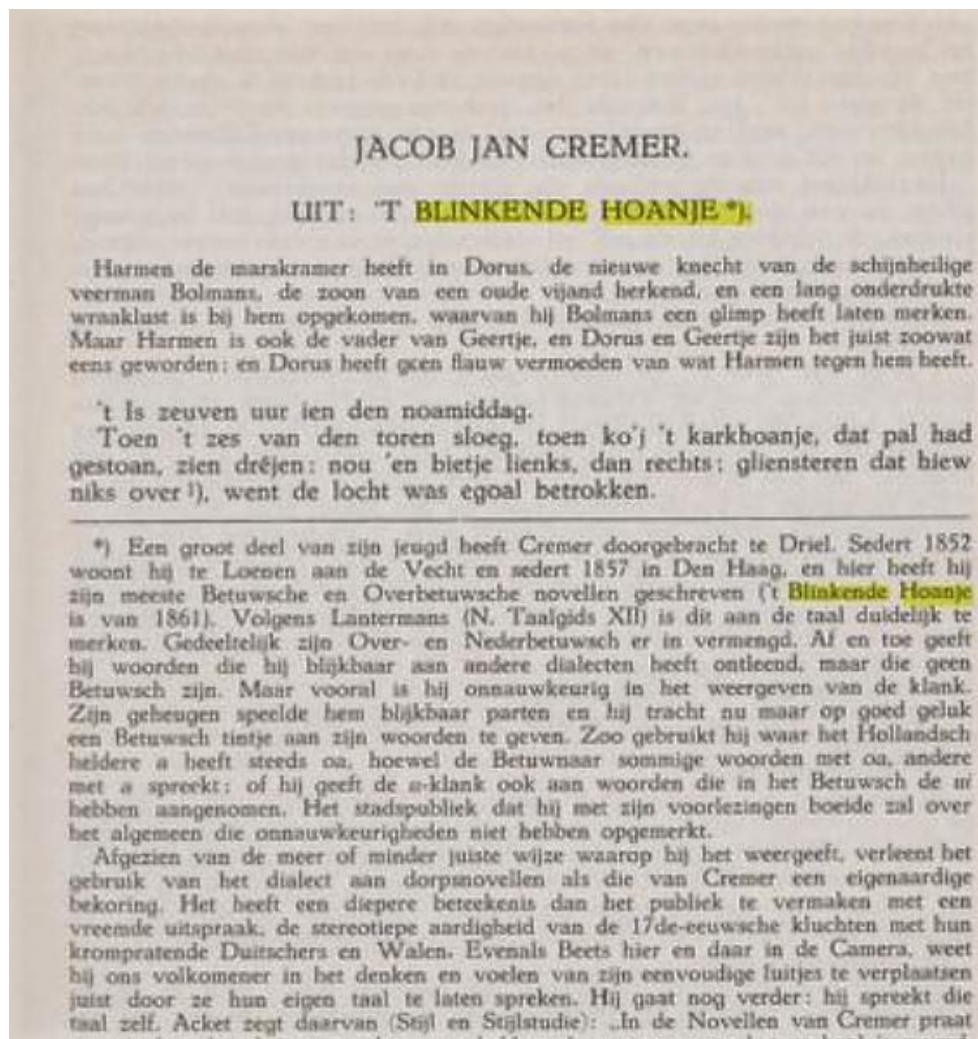
Het volk, 12 november 1907:

Bij de firma A. W. Sijthoff te Leiden verschenen een serie „Leidsche herdrukken,” à 10 ct. per deeltje. Hierbij vindt men veel van Van Lennep en Cremer, dat voor jongelui boven 14 à 15 jaar heel geschikt is. Ik noem hier de volgende deeltjes: No. 3. J. J. Cremer: „'t **Blinkende Hoanje**” en „Oan 't kleine Revierke”. No. 2. J. J. Cremer: „Op de Kniehorst” en „Bruur Joapik”. No. 32. J. J. Cremer: „Het einde” en „Een dag in de residentie”. No. 14. J. J. Cremer: „Wiege Mie”, „De Rechte Jozef”, „De oude Wessels” en „De reis van Meeuwsen”. No. 29. J. J. Cremer: „De vriend van den huize”, „Op den zolder”. No. 25. J. J. Cremer: „De fransche Komiek en de Douarière” en „Een dansles op

L'union fraternelle, 18 november 1911:

1910/II. Ten Bokkel, „Heksen en Spoken”. Mevr. Balfoort van 't Hull, „'t **Blinkende hoanje**”. Zegers de Beijl, „Adam Bede”. Prof. P. H. Ritter, „Anmut”. E. Polak, „Frans Liszt”. H. J. Hamerslag, „Das Lied von der Glocke”, „De drie ringen”.

Letterkundig leesboek voor de hogere burgerscholen 1919-1923:



Het nieuwsblad van het Noorden, 20 mei 1926:

onze groote rivieren, die daar aan den voet van de hooge, woeste Veluwe-gronden de eeuwen door de vette klei hebben aangevoerd.

Naar 't land van Cremer, die het in zijn nu-bijna-uit-den-tijd-geraakte-schetsen, Betuwsche novellen, bezongen heeft in velerlei toonaarden.

Die in gezellig dialect beschreven vertellingen: „Aan 't kleine revierken”, „Bruur Jaapik”, „Grietje van 't hönigarsf”, „**Blinkende Haonje**” en zoo vele andere. Onwillekeurig geraakt men onder de bekoring van die eenvoudige schrijfrant, waaruit spreekt de warme liefde voor de vruchtbare Betuwe en z'n eenvoudige boerenbevolking.....

Onze fiets was vooruit gezonden en wachtte trouw in de goederenloods van het landelijke plaatsje Elst met zijn beroemde groote veiling.

En..... daar gingen we Betuwe in om te genieten van de bloeiende velden in de richting van Valburg.

Het vaderland, 31 augustus 1927:

Want zijn Betuwsche novellen blijven het meeste gewicht in de schaal van zijn schrijversroem leggen, vooral de zeven Over-Betuwsche novellen, in elk waarvan hij een der hoofdzonden behandelt en die o.a. met elkander zijn uitgegeven onder den titel: Distels in het Weiland. Deze zeven zijn: 't Kriekende Kriekske (De laster), 't Pauweveerke (De hoogmoed), Op de Kniehorst (De gierigheid), Buur Jaapik (De afgunst), 't **Blinkende Hoanje** (De schijnheiligheid), Aan 't kleine Revierke (De luiheid) en Grietje op 't Heuningsarf (Het bijgeloof). Dit zijn in hun soort, een soort van idyllische tafereeltjes, juweeltjes, waarvan wijlen professor Te Winkel terecht schreef, dat zij tot het allerbeste behooren, wat onze letterkunde in de tweede helft der negentiende eeuw heeft opgeleverd.

Nieuwsblad gewijd aan de belangen van de Hoeksche Waard, 14 oktober 1932:

„Het **blinkende hoanje**” van Cremer, dat reeds 38 jaar wind- en regenvlagen heeft getrotseerd, is van zijn verheven „staan”-plaats op den beganen grond gekomen, waarbij is gebleken, dat de tand destijds het vergulsel niet heeft gespaard.

Ook de wijzerplaten, waarop alleen een jarenlang geoeffend oog de plaats wist te ontdekken, waar de Romeinsche cijfers prijkten, zijn weggenomen en bevinden zich momenteel met den eenzamen wachter in de schilderswerkplaats.

Haagsche courant, 4 mei 1934:

over de Indische afdeeling met haar vele wetenswaardigheden en over de belangrijke inzendingen van Noord-Holland en Friesland. Ook andere provincies komen er goed voor den dag. Men zal er b.v. een kerkgang op Zuid-Beveland en een groep Arnemuider-visschers in beeld gebracht zien en verder een huishouding te Borculo, de scène „kersen plukken” uit „’t **Blinkende hoanje**” (een van Cremers Betuwsche novellen), een dorpstooneeltje „Nunspeet bij de pomp”; het bezoek bij Saartje van Van Alphen, een Meiboomfeest in Drenthe, een Brabantsche woning tijdens een bruiloft.

Bijzondere inzendingen zijn verder: een serie poppen en beelden uit het Aartsbis-

Nieuws van den dag Nederlandsch Indie, 22 mei 1934:

Een even fraai diorama, voorstellende de Saksische keuken, werd ingezonden door de meisjesclub te Borculo. Interessant is ook het diorama, voorstellend een scène uit „Het blinkende hoanje”, uit de Overbetuwsche novellen van J. J. Cremer, ingezonden door de dames A. Oberstadt en W. Wertheim. Dezelfde dames zonden ook in het diorama „Bij de pomp te Nunspeet”.

Het schoolleven in Kampen van voorheen. Almanak, 1936:

Makkink was een „goede” man. Jammer, jammer, dat zijn goedheid vaak door enkele jongens misbruikt werd. Dat waren die wreede bengels, die persé eens wilden zien, hoe ver ze konden gaan met het treiteren van een Hercuul eer hij ze neersloeg — Strijd van David en Goliath. — Maar David overwón! Oók de bengels overwonnen; en de „goede” Makkink, de man die ons prachtig Cremer's „Overbetuwsche Novellen” voordroeg, die 't blinkende „Hoanje” liet kraaien en de figuur van „Harmen Kast” naast je in de klas zette, leed de neerlaag. *Hij* was de man die de Kamper jongens liet zeggen: „De ond van den eer van Asselt aalt ooi uit et onden-ok”.

Tja, — dat pijnigingetje eischte wrake. Maar deze was *niet* zoet. Zij, wier bengelachtigheid der jongensjaren zich omzette tot nadenken en inzien op lateren leeftijd ... hadden diep berouw en innig spijtgevoel ...

Ik denk met weemoed aan Makkink terug.

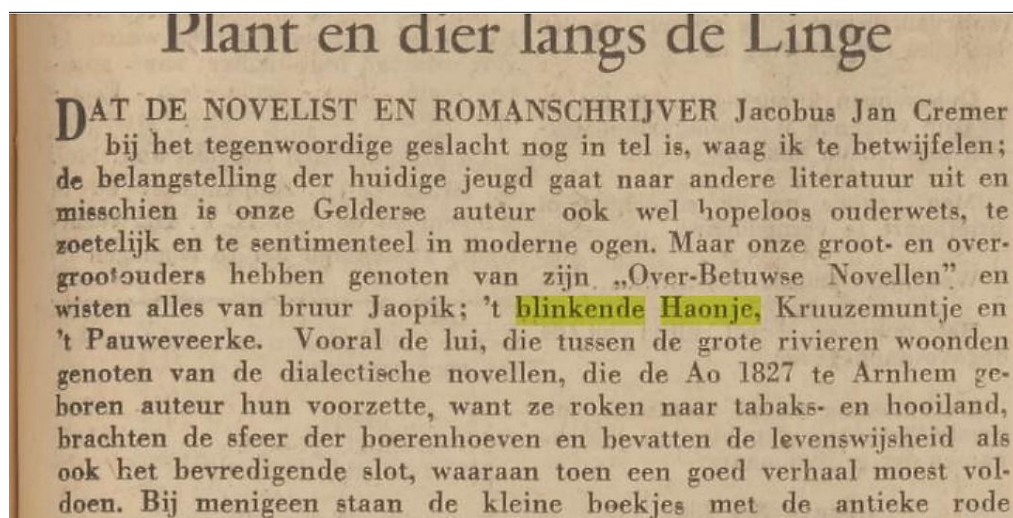
Na zeventig jaren:

schap te Utrecht, keert Brill nog éénmaal in zijn oude omgeving terug en wel bij gelegenheid van de 100^{ste} vergadering van den Kring op 8 Januari. Reeds de 50^{ste} vergadering had men feestelijk met een souper willen besluiten, doch een daartoe strekkend voorstel was verworpen. In plaats daarvan had op 3 Jan. '62 de bekende schrijver, J. J. Cremer, daartoe volgens het besluit der vorige vergadering uitgenoodigd, in eene ook door dames bijgewoonde bijeenkomst een zijner overbetuwsche novellen: „Het blinkende Haantje” voorgedragen.

Voor het gezin, bijvoegsel Schuttevaer, 17 augustus 1940:



Arnhemsche courant, 24 april 1954:



Wilken Engelbrecht – Van Siska van Rosemael tot Max Havelaar: receptie van Nederlandstalige literatuur in Tsjechische vertaling tussen 1848 en 1948. Gent: Academia press, 2021:

- [37] Nr. 58 *Blyskavý kohoutek. Holandské povídky* van Jacob Jan Cremer (vertaling van 't Blinkende haonje. *Overbetuwse novellen en vertellingen*, 1888) en nr. 111 *Fabrikantova dcera* van Johan A. Vesters (vertaling van *De dochter van den fabrikant*, 1899).

Overzichtskaart 't Blinked haonje, 2025:



Introductie op youtube: [Kijk hier.](#)

www.jacobcremer.nl

Laatst bijgewerkt: 4 januari 2026.